

SACHRATQI O'SIMLIGINING BIOLOGIK XOSSALARI

Raxmatova Hayotxon Ilhomjon qizi

Farg'ona davlat universiteti, Tabiiy fanlar fakulteti 3-kurs kimyo yo'nalishi

22.53-guruh talabasi

hayotxon23012005@gmail.com

Anotatsiya: Ushbu maqolada sachratqi o'simligining biologik xossalari keng yoritilgan. O'simlikning organizmga ta'siri, uning yallig'lanishga qarshi, antibakterial, antifungal va immunitetni oshiruvchi xususiyatlari tahlil qilingan. Sachratqining tabiiy biologik faol moddalari sog'liqni saqlashda va dori vositalarini yaratishda muhim ahamiyatga ega ekanligi ta'kidlangan.

Abstract: This article provides a comprehensive review of the biological properties of the Sachratqi plant. The plant's effects on the body, including its anti-inflammatory, antibacterial, antifungal, and immune-boosting properties, are analyzed. The importance of natural bioactive compounds of Sachratqi in health preservation and drug development is emphasized.

Kalit so'zlar: Sachratqi, biologik xossalar, yallig'lanishga qarshi, antibakterial, antifungal, immunitet, dorivor o'simlik.

Keywords: Sachratqi, biological properties, anti-inflammatory, antibacterial, antifungal, immunity, medicinal plant.

Mavzuning dolzarbligi: Zamonaviy davrda tabiiy va xavfsiz dorivor vositalarga bo'lgan talab oshib bormoqda. Sintetik dorilar ko'plab nojo'ya ta'sirlarga ega bo'lishi mumkinligi sababli, tabiiy o'simliklardan olingan preparatlar ayniqsa ahamiyat kasb etadi. Sachratqi o'simligining biologik xossalarini chuqur o'rganish uni tibbiyotda yangi samarali vosita sifatida qo'llash imkoniyatlarini yaratadi.

Shuningdek, antibiotiklarga qarshi mikroorganizmlarning chidamliligi oshib borayotgan sharoitda, sachratqining antibakterial va antifungal xususiyatlari yangi dorilar ishlab chiqishda muhim manba hisoblanadi. Immunitetni kuchaytiruvchi va yallig'lanishga qarshi tabiiy moddalarning izlanishi esa sog'liqni saqlashda yangi yo'nalishlarni ochib beradi.

Sachratqi o'simligi qadimdan dorivor maqsadlarda qo'llanib kelinmoqda. Uning biologik xossalari, ya'ni organizmga ta'siri va kasalliklarga qarshi kurashishdagi rolini aniqlash ilmiy tadqiqotlarning asosiy yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Sachratqi o'simligining tarkibidagi bioaktiv moddalarning yallig'lanishga qarshi, mikroorganizmlarga qarshi va immun tizimini kuchaytiruvchi xususiyatlari keng o'rganilmoqda. Bu maqolada o'simlikning asosiy biologik xossalari batafsil tahlil qilinadi.

Sachratqi o'simligida mavjud bo'lgan flavonoidlar, alkaloidlar va fenolik birikmalar yallig'lanishga qarshi kuchli ta'sir ko'rsatadi. Ular organizmdagi yallig'lanish mediatorlarini kamaytirib, yallig'lanish jarayonlarini susaytiradi. Bu xususiyat sachratqini

artrit, revmatizm va boshqa yallig'lanish kasalliklarida dori vositasi sifatida qo'llash imkonini beradi.

Antibakterial va antifungal faollik: Sachratqi ekstrakti ko'plab bakteriyalar va zamburug'larga qarshi samarali ta'sir ko'rsatadi. Bu o'simlikdan olingan moddalarning mikroblar o'sishini to'xtatish va yo'q qilish xususiyatlari mavjudligi, uni tabiiy antibiotik sifatida qo'llash imkonini beradi. Bu biologik xususiyat infeksiyon kasalliklarning oldini olish va davolashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Immunitetni oshiruvchi ta'siri: Sachratqi o'simligining biologik faol moddalari immun tizimini rag'batlantirib, organizmning tashqi zararli omillarga qarshi kurashish qobiliyatini oshiradi. Bu o'simlik immunitetni mustahkamlashda tabiiy vosita sifatida keng qo'llaniladi.

Antioksidant xossalari: Sachratqi tarkibidagi flavonoidlar va boshqa fenolik birikmalar kuchli antioksidant bo'lib, hujayralarni oksidlovchi stressdan himoya qiladi. Antioksidantlar organizmni qarish jarayonlari va turli surunkali kasalliklardan saqlashda muhim rol o'ynaydi.

Qon aylanish tizimiga ta'siri: Sachratqi o'simligi qon tomirlarni mustahkamlovchi va qon aylanishini yaxshilovchi xususiyatlarga ega. Bu esa yurak-qon tomir kasalliklarining oldini olish va davolashda qo'llanilishiga asos bo'ladi.

Xulosa. Sachratqi o'simligi o'zining biologik xossalari bilan tibbiyot va farmatsevtika sohasida katta ahamiyatga ega tabiiy manbadir. Uning yallig'lanishga qarshi, antibakterial, antifungal va immunitetni oshiruvchi ta'sirlari keng ilmiy tadqiqotlarda tasdiqlangan. Flavonoidlar, alkaloidlar va fenolik birikmalar kabi bioaktiv moddalarning mavjudligi sachratqining samarali dorivor xususiyatlarini shakllantiradi.

Zamonaviy davrda tabiiy va xavfsiz dorilar qidirilishi sababli, sachratqi o'simligining biologik xossalarini chuqur o'rganish va ulardan foydalanish yanada dolzarb bo'lib bormoqda. Shuningdek, uning antibakterial va immunostimulyator ta'sirlari yangi farmatsevtik preparatlar yaratishda muhim omil bo'lishi mumkin.

Shu bois, sachratqi o'simligining biologik xossalarini yanada kengroq o'rganish va amaliy tibbiyotda samarali qo'llash istiqbollari mavjud bo'lib, bu sohada qo'shimcha ilmiy tadqiqotlar olib borilishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abdullaev, A. A., & Jumanazarova, K. D. (2018). *Dorivor o'simliklar biologiyasi va farmakologiyasi*. Toshkent: Fan.
2. Karimov, B. M. (2020). Sachratqi o'simligining biologik faolligi. *O'zbekiston Biologiya Jurnal*i, 15(2), 34-41.
3. Mirzaev, S. S., & Rakhimova, N. R. (2019). Tabiiy o'simliklarning antibakterial xususiyatlari. *Farmatsevtika Ilmlari*, 8(3), 50-58.

